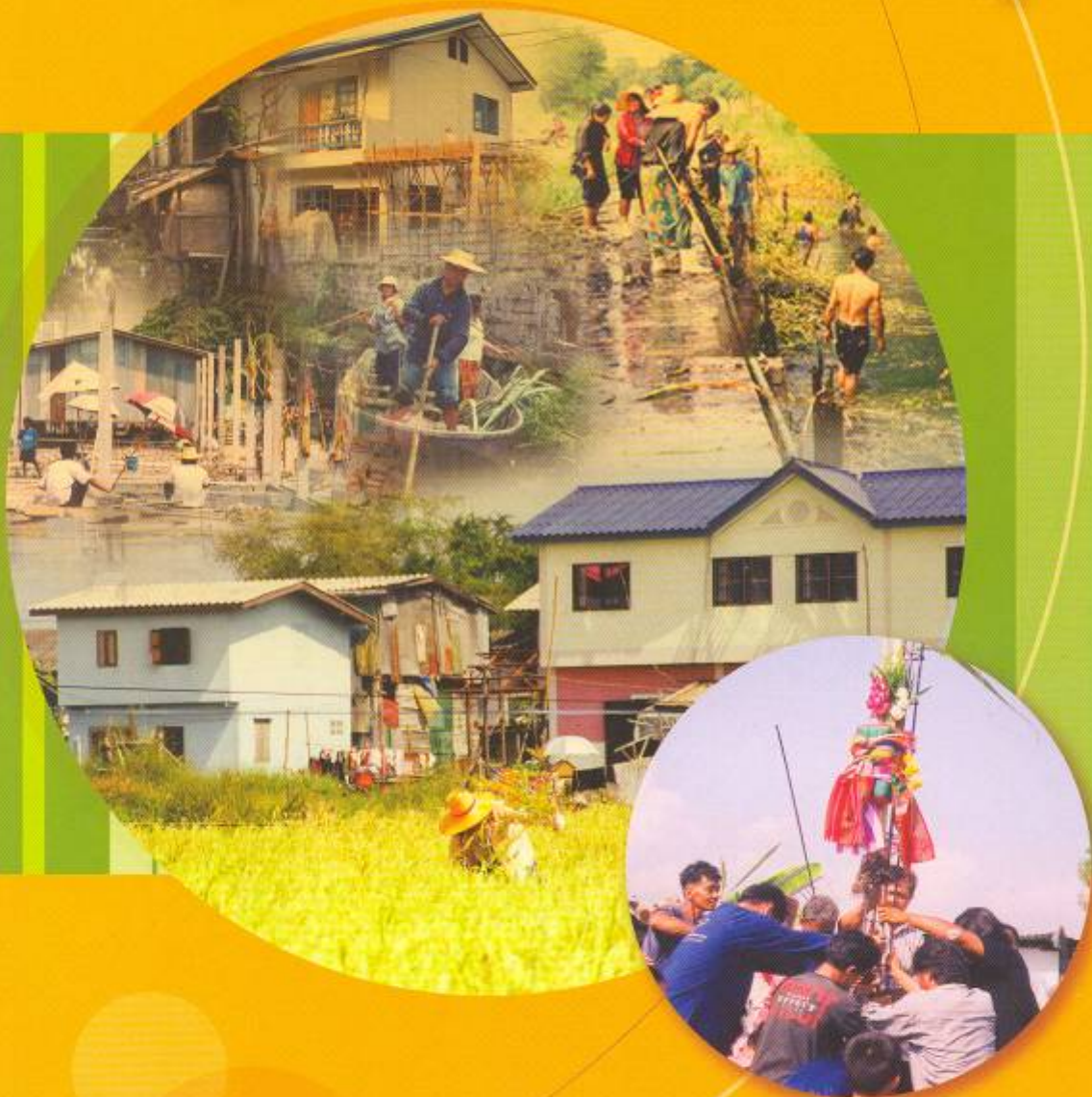

บ้านมั่นคง

ชุมชนคลองลำหูน

เขียน

พรรณทิพย์ เพชรมาก

อักษนิช ศรีดาวรัตน์

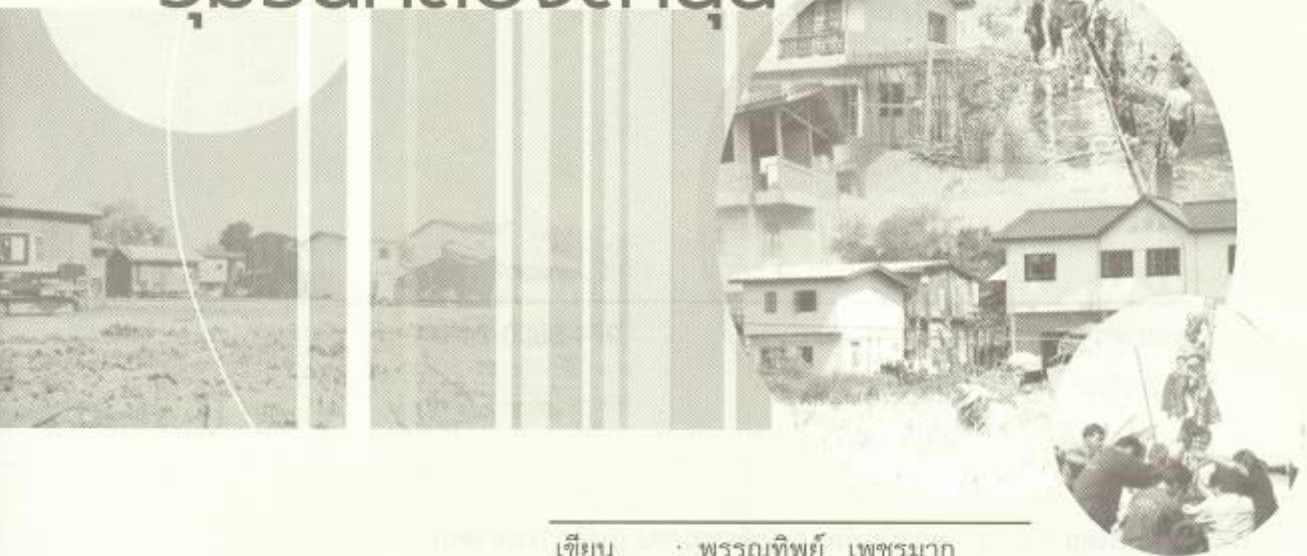
พัชรี ศรีงาม

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

บ้านมั่นคง

ชุมชนคลองลำนูน

เขียน : พรรณทิพย์ เพชรมาก

: อักขณิษ ศรีดารัตน์

: พัชรี ศรีงาม

บ้านมั่นคง ชุมชนคลองลำปูน

เขียน : พรรณทิพย์ เพชรมาก
: อักขนิช ศรีदारัตน์
: พัชรี ศรีงาม

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสือ : 974-9800-24-9

พิมพ์ครั้งแรก : ตุลาคม 2548

จำนวนพิมพ์ : 3,000 เล่ม

จัดพิมพ์โดย : สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
2044/28-33 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10320
โทร. (66) 0-2718-0911 โทรสาร. (66) 0-2718-0937
E-mail : codi@codi.or.th Homepage : www.codi.or.th

คำนำ

ชุมชนคลองลำนุ่น เป็นชุมชนที่อยู่อาศัยบนที่ดินเอกชน ตั้งอยู่บริเวณถนนวงแหวนตะวันออก ตรงข้ามห้างแฟชั่นไอแลนด์ ถนนรามอินทรา เขตคันนายาว ประชาชนเข้ามาอยู่อาศัยตั้งแต่ประมาณปี 2526 ปัจจุบันมีทั้งหมด 49 ครัวเรือน ประชากร 197 คน

ชาวชุมชนมีพื้นเพมาจากต่างจังหวัด ประกอบอาชีพที่หลากหลาย ทั้งอาชีพรับจ้าง กรรมกร ราชการ เกษษะ และค้าขายทั่วไป มีความสัมพันธ์แบบเครือญาติ ทำให้มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันทั้งในเรื่องของการงาน ที่พักอาศัย มีวัฒนธรรมแบบคนต่างจังหวัด เช่น การลงแขก และการแลกข้าวแลกแกงกันกิน ซึ่งเป็นภาพแห่งความเอื้ออาทรกันที่หาดูได้ยากในสังคมเมืองยุคปัจจุบัน

ที่ผ่านมาชาวชุมชนได้รวมตัวกันทำกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น ออมทรัพย์ การอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรม การจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติด กิจกรรมเยาวชน การขุดลอกคูคลอง การรักษาสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

ต้นปี 2546 รัฐบาลได้มีนโยบายพัฒนาความมั่นคงในการอยู่อาศัยคนจนในชุมชนแออัด ตามโครงการบ้านมั่นคง โดยมอบหมายให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) รับผิดชอบดำเนินการ ชุมชนคลองลำนุ่น ได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 10 โครงการนำร่อง ซึ่งชาวชุมชนได้ร่วมกันดำเนินการจนประสบความสำเร็จ และกลายเป็นศูนย์การเรียนรู้ที่ชุมชนอื่นนำเอาไปเป็นต้นแบบในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของตนให้ดีขึ้น

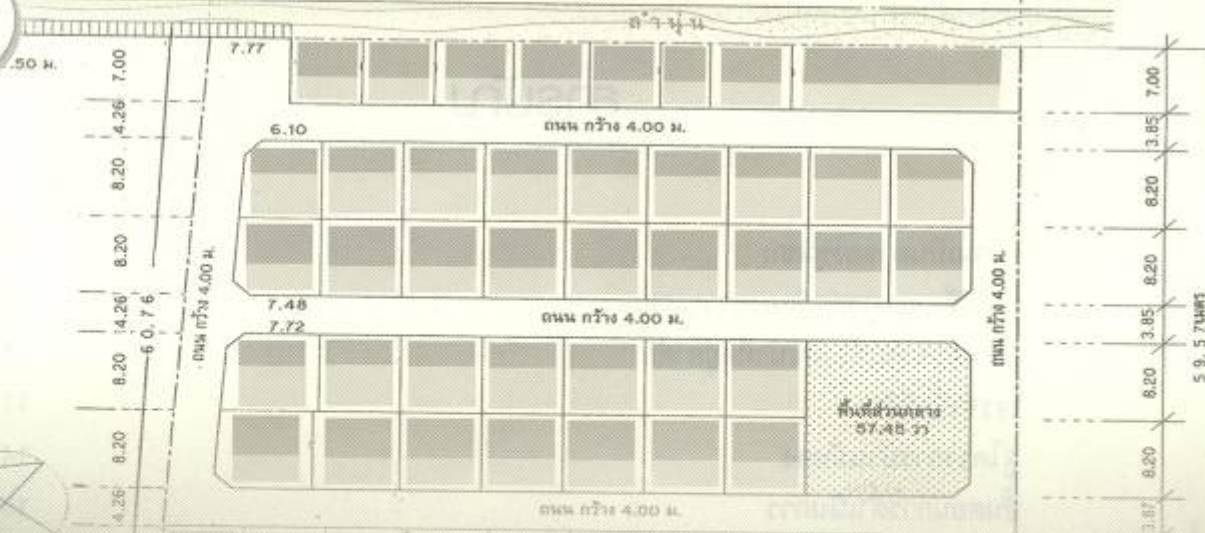
หนังสือส่งเสริมความรู้ด้านงานพัฒนา เรื่อง “บ้านมั่นคง ชุมชนคลองลำนุ่น” เล่มนี้ เป็นการนำเสนอเกี่ยวกับความเป็นมาของชุมชน แนวคิดในการพัฒนา และกระบวนการดำเนินโครงการบ้านมั่นคงที่ชาวชุมชนได้ร่วมกันดำเนินการมาตั้งแต่ต้นจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

หวังว่าหนังสือเล่มนี้ จะเอื้ออำนวยสาระและข้อคิดในการพัฒนาให้กับผู้ที่สนใจได้ตามสมควร

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

สารบัญ

ความเป็นมาของชุมชน	7
ถูกไล่ที่และการต่อสู้ของชาวชุมชน	8
การรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย	11
เจรจาซื้อที่ดิน	11
สู่โครงการบ้านมั่นคง	14
ขั้นตอนการดำเนินการ	15
ผลที่เกิดขึ้นจากการเข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคง	24
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	26
กิจกรรมของชุมชนในปัจจุบัน	27
ทิศทางในอนาคต	28

ความเป็นมาของชุมชน

ชุมชนคลองลำนูน เป็นชุมชนที่อยู่อาศัยบนที่ดินเอกชน ซึ่งเป็นพื้นที่ว่างเปล่าบริเวณ ล้น “ลำพญู” (เป็นชื่อที่ปรากฏในเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับที่ดินของรัฐ และถูกเรียกขานใหม่ จากคนที่มาอยู่รวมกันว่า “ลำนูน” และกลายเป็น “คลองลำนูน” ในปัจจุบัน) ตั้งอยู่บริเวณ ถนนวงแหวนตะวันออก ตรงข้ามห้างแพชั่นไอแลนด์ ถนนรามอินทรา เขตคันนายาว ปัจจุบันชุมชนคลองลำนูนมีทั้งหมด 49 ครัวเรือน ประชากร 197 คน เป็นเด็ก (อายุไม่เกิน 15 ปี) จำนวน 39 คน คนชรา (อายุ 60 ปีขึ้นไป) จำนวน 8 คน โดยประชาชนเข้ามาอยู่อาศัยที่ชุมชนนี้ตั้งแต่ประมาณปี 2526 ด้วยเข้าใจว่าเป็นที่ดินของหลวงเพราะเห็นถูกทิ้งให้ รกร้างว่างเปล่า รวมระยะเวลาอยู่อาศัยจนถึงปัจจุบัน (พ.ศ.2548) ประมาณ 22 ปี

ในช่วงปีแรกมีประชาชนเข้ามาอาศัยอยู่เพียงไม่กี่หลังคาเรือน แต่ด้วยการชักชวนกัน เข้ามาอยู่อาศัย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการชักชวนในเครือญาติ จนกลายเป็นชุมชนที่มีบ้าน เรือนร่วม 100 หลังคาเรือน ส่วนใหญ่มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือ คนใน ชุมชนส่วนใหญ่ทำงานรับจ้างทั่วไป เช่น มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ลูกจ้างบริษัทเอกชน ค้าขาย ฯลฯ

ลักษณะบ้านส่วนใหญ่จะเป็นบ้านสองชั้น ชั้นล่างเป็นปูน ชั้นบนเป็นไม้ ไม้ที่เอามา ก่อสร้างจะเป็นไม้เก่าที่ทิ้งไว้ไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้ว เอามาจากหมู่บ้านรังสิยาบ้าง เป็นไม้อัด ที่ซื้อมาบ้าง ขึ้นอยู่กับฐานะของผู้อยู่อาศัย สภาพบ้านไม่ทรุดโทรมมากนัก จะไม่มีไฟฟ้า และน้ำ ใช้ชาวชุมชนต้องขุดบ่อ และชื้อน้ำไว้สำหรับกิน

ในช่วงแรกที่ชาวชุมชนเข้ามาอยู่จะไม่ค่อยรู้จักกัน จะรู้จักก็เฉพาะญาติ และเพื่อน บ้านที่อยู่ใกล้เคียงกัน จะใช้ชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ ตัวใครตัวมัน เขาก็ออกไปทำงานนอก บ้าน เย็นก็กลับเข้าบ้าน และการที่บ้านแต่ละหลังจะมีทางเข้าออก เป็นสะพานข้ามคลองไปยัง ฝั่งหมู่บ้านรังสิยา บ้านใครบ้านมัน จึงทำให้โอกาสที่จะพบเจอพูดคุยกันมีน้อย แต่เมื่อมีเหตุ การณ์หลายๆอย่างเกิดขึ้น ชาวชุมชนเริ่มมีการรวมกลุ่มพูดคุยกัน ทำให้รู้จักกันมากขึ้น เช่น เหตุการณ์การไล่ที่ การสร้างสะพาน เป็นต้น

พืชนากน้ำชุมชน

ป้าแพง น้อยทา ผู้
อาวุโสแห่งชุมชนคลองลำนุ่น
เล่าว่า บนพื้นที่ประมาณ 10
ไร่ บริเวณด้านหน้าชุมชน
คลองลำนุ่นเดิมรกร้างเต็ม
ไปด้วยป่าปรีอ เป็นที่ที่ป้า
จันทร์ ป้าแพง และป้าน้อย
อาศัยทำนามากกว่า 10 ปีแล้ว
โดยป้าแพงเป็นคนแรกใน
ชุมชนที่ทำนาบนที่ผืนนี้ ป้า
เข้ามาอยู่ที่นี่ได้ไม่ถึงปีก็ไป
ถางป่าปรีอออกแล้วก็ทำนา
ที่ประมาณ 2 ไร่ ซึ่งตั้งแต่
ตอนนั้นถึงตอนนี้ก็ยังไม่รู้ว่า
เป็นที่ของใคร 2 ปีแรกที่ทำ
ข้าวที่ได้จะเอาไปขาย
เพราะไม่รู้ว่าเอาไปสีที่ไหน

แต่หลังจากที่มีโรงสีประจำ ก็จะมีเก็บข้าวไว้กิน ไม่ได้แบ่งขาย
ปีหนึ่งจะทำนาแค่ครั้งเดียว ตอนนี้ได้ขยายพื้นที่ในการปลูก
(ป่าจันทร์, ป้าแพง, ป้าน้อย รวมกันมีที่ที่ทำนา 10 ไร่) ป้า
ทำคนเดียว เพราะลูกสาวต้องไปทำงาน แต่ช่วงหลังมานี้จะ
จ้างคนในชุมชนให้ช่วยทำ เพราะป้าแก่แล้วทำคนเดียวไม่ไหว

นอกจากจะทำนาแล้วพื้นที่ส่วนที่เหลือบริเวณคันนา
ก็จะปลูกผักสวนครัว เช่น ตระไคร้ กะเพรา พริก ผักบุ้ง ฯลฯ
ปลูกข้าวโพด ซึ่งช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย และบางส่วนยัง
แบ่งปันให้กับคนในชุมชนอีกด้วย

หลังจากที่เก็บเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว ประมาณเดือน
ธันวาคม จะมีการทำบุญข้าวใหม่ ซึ่งชาวชุมชนทุกคน รวมทั้ง
เพื่อนชุมชนอื่นๆ จะมาร่วมกัน ซึ่งนับว่าเป็นประเพณีที่ดีงาม และ
หาไม่ได้แล้วในกรุง นอกเสียจากที่ชุมชนคลองลำนุ่นแห่งนี้

ถูกไล่ที่และการต่อสู้ ของชาวชุมชน

จากพุทธศักราช
2526 ล่วงสู่พุทธศักราช
2540 ชุมชนคลองลำนุ่นใช้
ชีวิตอยู่กันตามวิถีหาเช้ากินค่ำ
แต่แล้วในปี 2540 สิ่งที่ชาว
ชุมชนคาดไม่ถึงก็เกิดขึ้นเมื่อ
เจ้าของที่ดินกลับมาทวง
สิทธิการถือครองที่ดินตาม
กฎหมาย ด้วยการแสดง
เจตจำนงขอให้ชาวชุมชน
ย้ายออกจากพื้นที่ในทันที

ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ชาวชุมชนรู้ว่าที่ดินที่ตนอาศัยอยู่ไม่ใช่ที่ดินของหลวงอย่างที่เข้าใจกัน แต่ชาวชุมชนก็ยังไม่มีความที่รับมอบอำนาจจากเจ้าของที่ดิน แจ้งว่าให้ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่แห่งนี้ขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออก

จนกระทั่งเวลาผ่านไปร่วม 1 ปี ก่อนวันที่ 30 ธันวาคม 2541 มีหนังสือฉบับแรกจากสำนักทนายความที่รับมอบอำนาจจากเจ้าของที่ดิน แจ้งว่าให้ผู้อยู่อาศัยในพื้นที่แห่งนี้ขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออก

จากที่ดินภายใน 15 วัน หากยังเพิกเฉย เจ้าของที่จะดำเนินคดีทั้งทางแพ่งและอาญา แต่ชาวชุมชนก็ยังคงพักอาศัยอยู่กันตามปกติ

หลังจากนั้นอีกหนึ่งสัปดาห์ ในวันที่ 6 มกราคม 2542 มีหนังสือส่งมาถึงชาวชุมชนเป็นครั้งที่สอง เป็นหนังสือจากสำนักงานเขตคั่นนายาว เนื้อหาระบุคำสั่งให้รื้อถอนบ้านเรือนสิ่งปลูกสร้างในที่ดินผืนดังกล่าวทั้งหมดภายใน 30 วัน โดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติควบคุมอาคารฉบับที่ 2 พ.ศ. 2535 ลงนามโดยผู้ว่าการเขตในสมัยนั้น ถัดมาอีกสองสัปดาห์ ในวันที่ 17 มกราคม 2542 มีหนังสือจากฝ่ายเจ้าของที่ดินส่งมาอีกฉบับ มีเนื้อหาระบุให้ชาวชุมชนและบริวารออกจากพื้นที่โฉนด 1607 เลขที่ 3577 หน้าสำรวจ 177 เนื้อที่ 12 ไร่ 2 งาน 36 ตารางวา ต.คั่นนายาว อ.บางกะปิ กรุงเทพมหานคร โดยจะให้ค่ารื้อถอนหลังละ 10,000 บาท และหลังที่เป็นเพิงหรือกระต๊อบหลังละ 7,000 บาท

หนังสือฉบับนี้เริ่มทำให้ชาวชุมชนร่วม 100 ครัวเรือนในขณะนั้นมีความเห็นแตกต่างกัน แต่ทุกคนก็ยังอาศัยอยู่ตามเดิม แต่ผลจากหนังสือ 3 ฉบับทำให้ชาวชุมชนรู้ว่าที่ดินที่ตนอาศัยอยู่นั้นมี 2 แปลง 2 เจ้าของด้วยกัน จากนั้นอีกหนึ่งสัปดาห์การต่อสู้ทางคดีความของชาวชุมชนก็เกิดขึ้น โดยมีลำดับเหตุการณ์ที่น่าสนใจ คือ

24 ม.ค. 42 สถานีตำรวจนครบาลบางชันออกหมายเรียกชาวชุมชนคลองลำนูนรวม 17 ราย ข้อหาปลูกสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

27 ม.ค. 43 เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมนางพะเยาว์ กระบวนรัตน์ โดยบอกว่าจะพาไปดูที่ดินใหม่ ท้ายสุดชาวบ้านตามไปพบถูกขังอยู่ที่ สน.บางชัน

23 ก.พ. 43 ศาลตัดสินคดีป่าพะเยาว์ ในข้อหาปลูกสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาต ปรับ 2,000 บาท ส่วนหนึ่งหักจากที่ป่าพะเยาว์ถูกคุมขังในห้องขัง สน.บางชัน ส่วนที่เหลือชาวชุมชนช่วยกันเรียโร

7 มี.ค. 43 ชาวบ้านทำหนังสือถึงสำนักงานเขต

คณนายาว เสนอให้จัดการประชุมปัญหาที่อยู่อาศัย โดยชาวบ้านยื่นข้อเสนอ 2 ข้อ คือ ให้งบเลิกคำสั่ง หยุด หรือยับยั้งการจับกุม คุ่มขัง ดำเนินคดีกับชาวคลองลำนูน และให้มีการวัดแนวคลองลำนูนให้ชัดเจน ซึ่งปรากฏว่าการประชุมหารือไร้ข้อยุติ

23 พ.ค. 43 เจ้าหน้าที่ตำรวจ สน.บางชั้น จับกุมชาวบ้าน 3 คน ในข้อหาปลูกสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาต และขัดขืนคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายหลังปล่อยกลับมา 1 คนอีก 2 คนถูกขังไว้

24 พ.ค. 43 ศาลมีนบุรีตัดสินคดีที่มี นางน้อย ไทยแท้ และนายพิม ฎุกองไชย เป็นจำเลยข้อหาปลูกสร้างอาคารโดยไม่ได้รับอนุญาตและขัดขืนคำสั่งเจ้าพนักงานท้องถิ่น พิพากษาให้ปรับนางน้อย 66,900 บาท และนายพิม 77,100 บาท แต่ผู้ต้องหาไม่มีเงินเสียค่าปรับต้องถูกคุมขังตามกฎหมาย

จากจุดนี้ส่งผลให้ชาวบ้านภาคประชาชนเริ่มเคลื่อนไหวเพื่อร่วมกันหาทางช่วยเหลือชาวชุมชนคลองลำนูนทั้งสอง โดยเดินทางไปยังบ้านพิษณุโลก ในช่วงดึก เพื่อร้องเรียนต่อนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีในขณะนั้น จนกระทั่งรุ่งเช้านายกรัฐมนตรีจึงให้ส่งตัวแทนเข้าพบที่ทำเนียบรัฐบาล ผลจากการหารือในส่วนของคดีความสรุปว่าจะไม่มีการช่วยเหลือ 2 ผู้ต้องหาที่ชั้นตอนอยู่ในชั้นศาลแล้ว แต่ก็ให้ระงับการจับกุมชาวบ้านที่เหลืออีก 14 ราย

26 พ.ค. 43 นักการเมืองฝ่ายค้านซึ่งเป็น ส.ส. ในพื้นที่ยื่นมือเข้ามาช่วยประกัน 2 ผู้ต้องหา เพื่อสู้คดีในชั้นอุทธรณ์

2 มิ.ย. 43 ชาวบ้านและเครือข่ายฯเดินทางไปยังสภาทนายความเพื่อขอความช่วยเหลือทางคดี

7 ก.ค. 43 ทนายฝ่ายชาวบ้าน ยื่นอุทธรณ์ในคดีนางน้อย และนายพิม ต่อศาล

21 ธ.ค. 43 ศาลอุทธรณ์ตัดสินพิพากษายืนในคดีของ

นางน้อยและนายพิม โดยที่นายพิมไปกู้เงินมาเพื่อเสียค่าปรับตามคำสั่งศาล ขณะที่นางน้อย ทำเรื่องขอฎีกา

การรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย

เมื่อก่อนชาวชุมชนจะใช้ชีวิตแบบต่างคนต่างอยู่ จะไม่ค่อยรู้จักกัน ไม่มีปฏิสัมพันธ์กันมากนัก เพราะจวนครุฑที่มีทางเข้าออกชุมชนหลายทาง จึงทำให้โอกาสที่จะจับเจอพูดคุยกันมีน้อย แต่เมื่อเกิดเหตุการณ์การไล่ที่จึงทำให้ชาวบ้านเริ่มมีการรวมกลุ่มพูดคุยกัน เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการป้องกันเหตุการณ์ถูกจับกุมซ้ำซ้อนที่จะเกิดขึ้น

อีกประการหนึ่งชาวชุมชนมักจะถูกกล่าวหาว่าไปขโมยของในหมู่บ้านรังลียา เพราะขโมยมักวิ่งหนีเข้ามาในชุมชน จึงได้ยกสะพานที่พาดไปยังหมู่บ้านรังลียาออก ให้เหลือทางเข้าออกเพียงทางเดียว เพราะจะได้มองเห็นคนที่ผ่านเข้าออกในชุมชน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ตำรวจ และหน่วยความฝ่ายเจ้าของที่ดิน จากจุดนี้ทำให้ชาวบ้านเริ่มรู้จักคุ้นเคยกัน ร่วมมือกันในการช่วยสอดส่องดูแลชุมชน มีการปรึกษาหารือกันเสมอ รวมทั้งคอยช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนจากการถูกจับกุมอีกด้วย

ต่อมาได้มีการก่อตั้ง “กลุ่มออมทรัพย์ลำนูนพัฒนา” ขึ้น เมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2543 เพื่อระดมเงินทุนถ้าหากเจ้าของที่ดินขายที่ดินให้ชาวบ้านจริงตามที่นายยืนเงื่อนโซมา ราคาที่ดินตารางวาละ 3,000 บาท และให้ตกลงซื้อขายภายใน 7 วัน แต่ชาวชุมชนขอให้มีการยืดเวลาออกไป เพื่อจะได้เร่งระดมเงินออม จนที่สุดในเดือนมกราคม 2545 กลุ่มออมทรัพย์ลำนูนพัฒนาได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย โดยใช้ชื่อว่า “สหกรณ์เคหสถานคลองลำนูนพัฒนา จำกัด”

อย่างไรก็ตาม ในช่วงการต่อสู้ทางคดีความ และการเจรจาหาทางออกร่วมกันของชาวชุมชนและเจ้าของที่ดิน ได้เกิดความขัดแย้งในระหว่างชาวชุมชนกันเองขึ้น อันเนื่องมาจากการมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันเกี่ยวกับความต้องการที่จะซื้อที่ดินที่มีขนาดแตกต่างกัน ว่าจะเป็น 20 ตารางวา, 16 ตารางวา หรือ 14 ตารางวา เมื่อชาวชุมชนส่วน

ใหญ่เห็นตรงกันว่าจะซื้อเพียงครัวเรือนละ 14 ตารางวา ฝ่ายที่เห็นต่างไปจากนี้ก็ขอย้ายออกไป เงินที่ฝากไว้กับกลุ่มออมทรัพย์ก็ถอนออกไปด้วย จาก 100 กว่าครัวเรือน เหลือเพียง 49 ครัวเรือน ซึ่งเมื่อคิดคำนวณแล้วพบว่าหากต้องซื้อที่ดินสำหรับชุมชนแล้ว ต้องมีที่ดินที่ใช้ปลูกบ้าน ที่ส่วนกลาง และถนน รวม 2 ไร่ 2 งาน 80 ตารางวา ราคาตารางวาละ 3,000 บาท เป็นเงิน 3,240,000 บาท

เจรจาซื้อที่ดิน

จากปี 2540 จนถึงปี 2545 ผันของชาวชุมชนก็เป็นจริง เมื่อการเจรจาระหว่างชุมชนและเจ้าของที่ดิน ซึ่งเมื่อถึงเวลานั้นเปลี่ยนมือจากเจ้าของเดิม 2 ราย มาเป็นเจ้าของเดียว คือ บริษัท ปิยะพรวัฒนา จำกัด

โดยทางบริษัทฯ ยินดีขายที่ดินให้ตามข้อตกลง จำนวน 2 ไร่ 2 งาน 80 ตารางวา ตารางวาละ 3,000 บาท โดยมีเงื่อนไขว่าต้องจ่ายเป็นเงินสด ต้องรื้อย้ายจากพื้นที่ส่วนหน้าทั้งหมดไปอยู่ในพื้นที่ที่จะตัดขายก่อนวันที่ 31 ธันวาคม 2545 และผู้ซื้อต้องซื้อในนามนิติบุคคล ทั้งนี้เจ้าของที่ดินจ่ายค่ารื้อย้ายบ้าน เรือนหลังละ 10,000 บาท เเพงพักหลังละ 7,000 บาท โดยจากการหารือร่วมกันของชาวชุมชนได้ข้อสรุปว่าจะซื้อที่ดินผืนนี้ด้วยการใช้เงินออมที่มีอยู่ในนามสหกรณ์เคหสถานคลองลำนูนพัฒนา จำกัด จำนวนหนึ่ง และขอใช้สินเชื่อเพิ่มจาก พอช. โดยใช้โฉนดที่ดินผืนดังกล่าวค้ำประกัน และซื้อในนามของสหกรณ์ฯ ที่เป็นนิติบุคคล

ตามกฎหมาย และสัญญาซื้อขายที่ดินระหว่างชุมชนในนามสหกรณ์ฯ กับเจ้าของที่ดินก็เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2545 ทำให้ชาวชุมชนคลองลำนูนมีที่ดินเพื่ออยู่อาศัยเป็นของตัวเองอย่างถูกต้องตามกฎหมายและอย่างเต็มภาคภูมิ

กิจกรรม สาธิตพับผ้า สู่ความสามัคคี

หลังจากชาวชุมชนมีที่ดินเป็นของตนเองแล้ว ต่อมาก็ได้ร่วมกันทำกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้มีโอกาสได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ทำให้ชาวชุมชนได้รู้จักคุ้นเคยกันมากขึ้น อันนำมาสู่การเอื้ออาทร การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้มีความรู้สึกว่าเป็นครอบครัวเดียวกัน และอยู่รวมกันแบบพี่แบบน้อง ช่วยกันสอดส่องดูแลชุมชน ทั้งทางด้านความปลอดภัย ความสะอาด ฯลฯ ซึ่งนอกจากกิจกรรมภายในชุมชนแล้วก็จะเข้าร่วมกิจกรรมภายนอกด้วย เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำความรู้มาดัดแปลงให้เหมาะสมกับการพัฒนาชุมชน

ร่วมแรงร่วมใจ ก่อสร้างสะพานเข้า ออกชุมชน

จากที่ต้องเดินลุยโคลนเมื่อเวลาฝนตก ต้องคอยระวังงูเงี้ยวเขี้ยวขอเมื่อเดินยามค่ำคืน แต่ตอนนี้ทางเดินดินได้ถูกแทนที่ด้วยสะพานเลียบคลองคอนกรีตเสริมเหล็ก ระยะทางประมาณ 560 เมตรเรียบร้อยแล้ว ด้วยงบประมาณสาธารณสุขภาคในโครงการนำร่องบ้านมั่นคงปี 2546 บวกกับเงินช่วยเหลือจากเจ้าของที่ดินเดิมสมทบมา 2 แสนบาท และด้วยการที่ใช้แรงงานชาวชุมชนล้วนๆ ช่วยท่งงบประมาณที่จะต้องจ่ายให้กับผู้รับเหมาไปได้มากที่สุด ค่าแรงงานแรง

ละ 200 บาทต่อวัน ทุกคนจะได้ค่าแรงเท่ากัน ไม่ว่าจะเป็ชางหรือเด็กชนบุน จะทำงานตั้งแต่แปดโมงเช้าถึงห้าโมงเย็น ถ้าเลยจากห้าโมงเย็นแล้วจะเป็นการขอแรงกัน ในกรณีที่บุนที่ผสมไว้งัไม่หมดต้องช่วยกันจนกว่าบุนจะหมดถึงจะกลับในวันสำคัญต่างๆ จะไม่มีการจ้างแรงงาน แต่ชาวชุมชนจะลงแรงช่วยกัน เช่น วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ เป็นต้นหนึ่งเดือนผ่านไปสะพานที่ทุกคนช่วยกันทั้งแรงกายและแรงใจก็เสร็จสมบูรณ์

ซึ่งผลจากการสร้างสะพาน นอกจากชาวชุมชนจะมีทางเข้าออกชุมชนที่สะดวกแล้ว ยังมีสิ่งที่ทำให้ชาวชุมชนพอใจเป็นอย่างยิ่ง คือวัยรุ่นในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น จากเมื่อก่อนเคยติดยาเสพติด หลังจากที่เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างสะพาน และกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนได้พูดคุยกับผู้ใหญ่ ผู้เฒ่าผู้แก่ในชุมชน ได้รับคำชมเชยทำให้วัยรุ่นเห็นความสำคัญและคุณค่าในตัวเอง สูการปรับปรุงตัวเสียใหม่ โดยไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดอีกต่อไป และหันมามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นสิ่งที่ชาวชุมชนเห็นว่าเป็นผลที่ได้รับอันคุ้มค่าจริงๆ

budลอกคลองเพื่อร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม

คลองลำนุ่นเป็นคลองธรรมชาติ มีความกว้างประมาณ 2 เมตร เมื่อก่อนน้ำในคลองใสจนเอามาดื่มได้ แต่ปัจจุบันน้ำขุ่นและเน่าเสียไม่สามารถใช้ได้ ชาวชุมชนเล่าว่าตั้งแต่

เข้ามาอยู่ที่นี่น้ำในคลองก็เสียและไม่สามารถนำมาใช้ได้แล้ว บางวันน้ำก็ใส บางวันน้ำก็ขุ่นและส่งกลิ่นเหม็น

นายธวัชชัย สรร
กำเนิด ประธานสหกรณ์

**เทศบาลชุมชนคลองลำ
นุ่นพัฒนา จำกัด** กล่าวว่า
พวกเราถูกกล่าวหาว่า
เป็นต้นตอที่ทำให้น้ำใน
คลองเน่าเสีย ทั้งๆ ที่การ
พัฒนาของเมืองซึ่งไม่มีการ
ควบคุมที่ดีคือปัญหาหลัก
ปล่อยให้เกิดน้ำทิ้งจากครัว
เรือน ห้างสรรพสินค้า
อย่างไรก็ตามชาวบ้านเมื่อ
อยู่ที่นี่ ก็ไม่สามารถปฏิเสธ
ความรับผิดชอบได้ ดังนั้น
เราต้องแสดงให้เห็นว่า
เราสามารถอยู่ร่วมกับคลอง
ได้

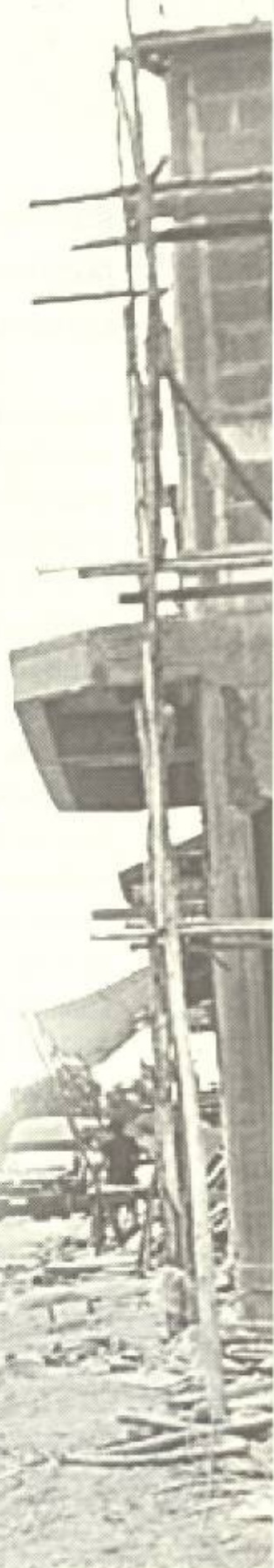
การขุดลอกคลองลำ
นุ่นทำเป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ด้วยความร่วมมือของทุกคนในชุมชน
และบุคคลภายนอก เช่น
เครือข่ายพัฒนาชุมชนและ
สิ่งแวดล้อมคูคลอง และพี
นองต่างชุมชน สำนักงาน
เขตคันทนาวิบูลนิคมชุมชนไท
ชลฯ นอกจากการขุดลอก
คลองแล้ว ชุมชนยังได้รับการ
ถ่ายทอดวิธีการบำบัดน้ำ
เสียด้วยวิธีการ “เทน้ำหมัก
ชีวภาพ” จากมูลนิธิชุมชนไท
ที่ส่งเจ้าหน้าที่มาให้การ
อบรมชาวบ้าน ซึ่งเมื่อหมัก
เสร็จแล้วก็มีการกำหนดวัน

เทลงคลอง แม้จะต้องใช้เวลาอีกสักกระยะ แต่
ด้วยความตั้งใจจริงของชาวชุมชน น้ำใสๆ คง
กลับมาสู่คลองลำนุ่นได้อย่างแน่นอน

สู่โครงการบ้านมั่นคง

**ป้าจันทร์ ก้าวพิจิตร แกนนำอาวุโส
ของชุมชนคลองลำนุ่น** กล่าวว่า เมื่อชาว
ชุมชนมีที่ดินเป็นของตนเองอย่างถูกต้องตาม
กฎหมายแล้ว ก็ทำการรื้อย้ายสิ่งปลูกสร้าง
ทั้งหมดออกจากพื้นที่ส่วนหน้า มาอยู่ในพื้นที่
ของตนเองตามข้อสัญญา โดยเจ้าของที่ดิน
อนุญาตให้ชาวชุมชนสามารถสร้างเพิงพักใน
ที่บริเวณข้างๆชุมชนได้ระหว่างการสร้างบ้าน
และช่วยค่ารื้อถอนหลังคาเรือนละ 7,000 บาท
โดยแบ่งให้เป็น 2 งวด งวดละ 3,500 บาท
งวดแรกจ่ายให้เมื่อการทำสัญญาซื้อขาย
เสร็จสิ้น โดยโอนเข้ากับกลุ่มออมทรัพย์ งวด
ที่สองจ่ายเมื่อรื้อบ้านออกจากพื้นที่เสร็จ
และคืนพื้นที่กับเจ้าของที่เรียบร้อยแล้ว

จากนั้นชาวชุมชนก็เริ่มที่จะสร้างบ้าน
บนที่ดินที่ได้รับการจัดสรรครัวเรือนละ 14
ตารางวา แต่ด้วยพื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่ลุ่ม
น้ำท่วมขัง ชุมชนเลยตกลงที่จะสร้างบ้านอยู่
ในน้ำ สร้างบ้านแบบยกสูง ทั้งนี้ก็เนื่องมา
จากข้อจำกัดเรื่องฐานะความเป็นอยู่ส่วนใหญ่
มีรายได้น้อย ไม่นั่นเอง คนไหนที่พอมี
เงินเก็บส่วนตัวอยู่บ้างส่วนหนึ่ง รวมกับการ
กู้ยืมมาส่วนหนึ่ง ก็จะทำการสร้างบ้านเลข

ขั้นตอนการดำเนินการ

โดยกระบวนการดำเนินงานโครงการบ้านมั่นคงของชุมชนคลองลำนูนนั้น มีการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน คือ

1. **ประชุมร่วมกัน** หลังจากทราบว่าคุณชุมชนคลองลำนูนได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 10 โครงการนำร่องบ้านมั่นคงแล้ว ชาวชุมชนได้จัดการประชุมขึ้น เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจให้ตรงกัน พร้อมทั้งการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นถึงแนวทางในการดำเนินโครงการ เพื่อให้ทุกคนมีความคิดเห็นไปในแนวทางเดียวกัน

2. **ไปศึกษาดูงานจากที่อื่น** ต่อมาทางชุมชนได้รับการสนับสนุนจาก พอช. ในการส่งไปสัมมนาและดูงานที่ชุมชนอื่นๆ ทั้งใน กทม. และต่างจังหวัด เพื่อให้เห็นภาพการทำงานที่ชัดเจนมากขึ้น และทำให้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความรู้ด้านการพัฒนาชุมชนอื่น

3. **สำรวจข้อมูลชุมชน** โดยชาวชุมชนได้ช่วยกันสำรวจจำนวนครอบครัว ประชากร อาชีพ รายได้ รายจ่าย หนี้สิน ตลอดจนความต้องการของชุมชนในด้านต่างๆ ว่าใครต้องการอะไร อย่งได้บ้านแบบไหน และอยากให้คุณชุมชนของตนเองเป็นอย่างไร

4. **กำหนดคุณสมบัติ** ลำดับต่อมาคือ การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคง ซึ่งชาวชุมชนได้ร่วมกันกำหนดขึ้นเอง โดยผู้ที่จะได้รับการพิจารณาสีทธิให้เข้าร่วมโครงการนั้น จะต้องเป็นคนจนที่อาศัยอยู่ในชุมชน และเดือดร้อนเรื่องที่อยู่อาศัยมีส่วนร่วมทั้งกิจกรรมของชุมชน ส่งค่างวดที่ดินและค่างวดการปลูกสร้างบ้านอย่างสม่ำเสมอ มีความเสียสละเพื่อส่วนรวม และสร้างบ้านตามแบบที่ได้ออกแบบร่วมกันไว้

5. **ร่วมกันออกแบบบ้านและวางผังชุมชนใหม่** โดยชาวชุมชนทุกคนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางผังชุมชน

โดยมีบ้านที่สร้างเสร็จก่อนอยู่ประมาณ 3 หลัง ลักษณะเป็นบ้านครึ่งปูนครึ่งไม้ 2 ชั้น จนกระทั่งในปี 2546 รัฐมีนโยบาย “บ้านมั่นคง” โดยให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) รับผิดชอบ โดยชุมชนคลองลำนูน ได้รับคัดเลือกเป็นหนึ่งใน 10 โครงการนำร่อง ที่จะดำเนินการให้เสร็จในปี 2546 หลังจากนั้นกระบวนการพัฒนาที่อยู่อาศัยของชาวชุมชนคลองลำนูนก็เกิดขึ้นอย่างจริงจัง ภายใต้ความร่วมมือของทุกคนในชุมชน

และออกแบบบ้านร่วมกับสถาปนิกชุมชน และจากการประชุมหารือร่วมกันหลายครั้ง ในที่สุดก็ได้แบบบ้านออกมา 5 แบบด้วยกัน คือ บ้านเดี่ยวชั้นเดียว บ้านเดี่ยวสองชั้น บ้านแฝด 2 สองชั้น บ้านแฝด 3 ชั้นเดียว และบ้านแนวเดิริมคลองที่มีทั้งการปรับปรุงต่อเติมและสร้างใหม่ โดยส่วนใหญ่ชาวชุมชนจะเลือกสร้างบ้านเดี่ยว 2 ชั้น ซึ่งในการก่อสร้างบ้านนั้น ชาวชุมชนมีข้อตกลงและระเบียบร่วมกันว่าจะเว้นหน้าบ้านห่างจากเขตแดน 1.50 เมตร เว้นหลังบ้านห่างจากเขตแดน 0.50 เมตร และเว้นข้างบ้านห่างจากเขตแดนด้านละ 0.50 เมตร รวมเว้นรอบบ้าน 2.00 เมตร

ส่วนผังชุมชนมีการออกแบบแบ่งเป็นพื้นที่ 53 แปลง ให้เป็นที่สำหรับปลูกบ้านจำนวน 49 แปลง 4 แปลงเป็นพื้นที่ส่วนกลาง โดยในการแบ่งแปลงสร้างบ้านนั้นจากการหารือร่วมกันของชาวชุมชน ได้ข้อสรุปว่าจะใช้วิธีการจับฉลาก ทั้งนี้ก็เพื่อความยุติธรรม โดยในการจับฉลากสามารถจับเป็นกลุ่มได้ (ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเครือญาติ) โดยส่งตัวแทนไปจับ ถ้าไม่พอใจแปลงที่จับได้ก็สามารถแลกเปลี่ยนแปลงกันได้ แต่จะต้องตกลงกันให้เสร็จสิ้นภายในวันที่ทำการจับฉลาก

5. ถอดแบบบ้านและวัสดุก่อสร้าง หลังจากชาวชุมชนได้ร่วมกันออกแบบบ้าน และจัดวางผังชุมชนใหม่

เสร็จแล้ว ชาวชุมชนได้ร่วมกันถอดแบบบ้านและวัสดุก่อสร้างร่วมกับสถาปนิกชุมชนว่าบ้านแต่ละหลังจะต้องใช้วัสดุอะไรบ้าง และมีการประเมินราคาค่าใช้จ่ายออกมา เพื่อป้องกันไม่ให้มีปัญหาเรื่องงบประมาณบานปลายหรือเกินงบ ซึ่งจะเป็นปัญหาทำให้การดำเนินโครงการเสร็จช้าไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้

ตารางแสดงแบบบ้านของชุมชนคลองลำบุบ พร้อมทั้งวงเงินเชื่อและการผ่อนส่ง

ประเภท	ขนาดพื้นที่	วงเงินเชื่อ (งวดที่ 1)	การผ่อนส่ง/เดือน	จำนวนหน่วย
บ้านเดี่ยวชั้นเดียว	14.35 ตรว.	100,000	650	3
บ้านแฝด 3 ชั้นเดียว	14.35 ตรว.	100,000	650	1(3)
บ้านแฝด 2 สองชั้น	14.35 ตรว.	150,000	950	5(10)
บ้านเดี่ยว 2 ชั้น	14.35 ตรว.	150,000	950	25
บ้านแนวเดิริมคลอง	7-12 ตรว.	50,000-150,000	550-950	8

6. เสนอขอของบพัฒนา ระบบ
สาธารณูปโภค โดยได้เสนอขอของบสนับสนุน
การพัฒนาระบบสาธารณูปโภค จำนวน
2,495,592 บาท เพื่อนำมาสร้างระบบ
สาธารณูปโภคภายในชุมชน ทั้งการทำ
สะพานทางเท้า ถมที่ ทำท่อระบายน้ำ ทำ
ระบบประปา ถมถนน (คอนกรีต)
และทำระบบไฟฟ้าขึ้นใหม่

7. สร้างระบบสาธารณูปโภค เมื่อ
ได้งบประมาณในการพัฒนาระบบ
สาธารณูปโภคมาแล้ว ชาวชุมชนก็ได้ร่วมกัน
วางแผนพัฒนาระบบสาธารณูปโภคขึ้น
และลงมือดำเนินการ โดยได้การก่อสร้าง
สะพานทางเท้า ขนาดความยาว 530 เมตร ถมที่
2 ไร่ 2 งาน 80 ตารางวา ทำท่อระบายน้ำขนาด
507 เมตร ทำระบบประปาใหม่ ถมถนน เท
ถนน(คสล.) และทำระบบไฟฟ้าใหม่ทั้งหมด
โดยใช้แรงงานในชุมชนเป็นหลัก ทั้งการ
ลงแขกเอาแรงกัน และการจ้างรายวัน จน
ทำให้ระบบสาธารณูปโภคสำเร็จจุล่งไปด้วยดี
และได้มาตรฐาน

8. เสนอขอสินเชื่อพัฒนาที่อยู่อาศัย
จากนั้นทางชุมชนได้ทำเรื่องเสนอขอสินเชื่อ
เพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยยงวัดที่ 1 จากสถาบัน
พัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.) เพื่อดำเนินการ
ปลูกสร้างบ้านสำหรับสมาชิกจำนวน 49 ราย
เป็นเงิน 4,849,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ
1 ตามโครงการบ้านมั่นคง มีระยะเวลาผ่อน
ชำระคืน 15 ปี โดยสหกรณ์ฯ ต้องชำระคืน

เงินต้นและดอกเบี้ยทุกเดือนๆ ละ 29,050 บาท โดย พอช. ได้อนุมัติสินเชื่อให้ตามที่ได้เสนอขอมา อย่างไรก็ตาม การใช้สินเชื่อของสมาชิก ในการปลูกสร้างบ้านงวดที่ 1 นั้น สมาชิกเสนอ ขอให้ในวงเงินที่แตกต่างกัน เพื่อนำไปทำการ สร้างบ้าน โดยไม่ได้รวมค่าแรง ซึ่งทางชุมชน จะช่วยกันทำเอง แต่จากการปฏิบัติจริงสมาชิก บางรายมีข้อจำกัดในการร่วมกันทำ จึงจำเป็นต้องจ้างแรงงานมาทำ ในขณะที่เดียวกันวัสดุ ก่อสร้างก็ขึ้นราคา ทำให้การปลูกสร้างบ้านมี ค่าใช้จ่ายสูง เงินสินเชื่องวดแรกจึงไม่พอกับ โครงการที่ถอดแบบออกมา ทางสมาชิกจึงมี ความจำเป็นที่จะต้องขอสินเชื่องวดที่ 2 อีก จำนวน 2,751,480 บาท เพื่อให้บ้านเสร็จพอ อยู่ได้ และ พอช. ได้อนุมัติสินเชื่อให้อีกตามที่ เสนอขอ เมื่อได้รับการอนุมัติแล้ว สหกรณ์ฯ ก็ นำมาให้สมาชิกในชุมชนกู้เพิ่มเติม โดยวงเงิน สินเชื่อจะแตกต่างกัน ตั้งแต่ 9,000-170,000 บาท ตามความต้องการของแต่ละคน

ในส่วนของการบริหารจัดการสินเชื่อ นั้น สหกรณ์เคหสถานชุมชนคลองสำนวนพัฒนา จำกัด จะเป็นผู้ดูแลและบริหารจัดการ ซึ่งทาง สหกรณ์ฯ ได้สินเชื่องวดแรกจากสถาบัน พัฒนาองค์กรชุมชน(พอช.) ในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 บาท/ปี โดยทางสหกรณ์ฯ ได้ กระจายให้สมาชิกกู้ในอัตราร้อยละ 3 บาท/ปี โดยส่วนต่าง 2 บาทที่ได้มา จะนำไปใช้ เป็นค่า บริหารจัดการของสหกรณ์ฯ ส่วนการใช้สินเชื่อ งวดที่ 2 นั้น สหกรณ์ฯ เสียดอกเบี้ยให้ พอช. ร้อยละ 2 บาท/ปี แต่ให้สมาชิกกู้ในอัตราร้อย ละ 3 บาท/ปี โดยส่วนต่าง 1 บาท ที่ได้มา ทางสหกรณ์ฯ ก็จะนำไปใช้ในการบริหารจัดการ

ตอนอพยพมาจากบ้านนอกก็เข้ามาปลูกบ้านอยู่ริมคลองลำน้ำนี้แหละ สภาพบ้าน
น้ำแผ่นดินปนกันไม่เท่าๆ มาทำฝายบ้านพออาศัยได้หลบแดดหลบฝนไปวันๆ ถ้าช่วงหน้าฝน
ลำบากมากฝนตกทีไรต้องหาถังหากละมังมารองน้ำที่รั่วจากหลังคา

ส่วนสภาพแวดล้อมแต่ก่อนดีมาก น้ำในคลองใสแจ๋ว ต้นไม้เยอะ ไม่มีถนนไม่มีรถ
ไม่มีห้างมากเหมือนเดี๋ยวนี้ เคยทำนาอยู่กับน้องสาวในที่ดินบริเวณนี้ 7 ไร่ เกียวข้าวครั้งแรก
ได้ข้าวตั้ง 6 เกวียนกว่า

ถึงวันนี้รู้สึกดีใจและภูมิใจมาก ในชีวิตนี้ ไม่นึกไม่ฝันเลยว่าคนจนอย่างเราจะมีสิทธิ์มีที่ดิน
มีบ้านเป็นของตัวเอง จึงอยากให้พี่น้องคนจนทุกคนรวมพลังปรองดอง สามัคคีกันในการทำงาน
และที่สำคัญต้องอดทนไม่ท้อถอย เพื่อให้หมู่ชนของเราเข้มแข็งและน่าอยู่

“ ”

ป้าแพง น้อยทา
ชาวมุขชน

คณะทำงานสาธารณูปโภคของชุมชน

1. บัญชี/การเงิน	1. คุณวิษรา แจ่มใส
2. คุณปราณี ไบทอม
3. คุณแพง น้อยทา	
2. จัดซื้อ	1. คุณกาญจนา เตช กองแก้ว
2. คุณธวัชชัย สรรพ์กำเนิด	
3. ตรวจสอบในชุมชน	1. คุณแต้ว สมอยู่
2. คุณสมศักดิ์ แสงทอง
3. คุณธัญญา สว่างอารมณ์
4. สมาชิกทุกคน	
4. ตรวจสอบภายนอก	1. คุณบุญอ้อม เสี่ยงสุนย์
2. คุณอัจฉรา กปิตตา ณ อยุธยา
3. คุณเฉลิมศรี ระดากุล
4. คุณมาลีณี บุญงาม
5. คุณวิเชียร แสงพลอย
6. คุณสมนึก จันทรอินทร์
7. คุณสังวาลย์ บุญส่ง
8. คุณสมชาย นาคเทียม	เครือข่ายคู-คลอง
เครือข่ายคู-คลอง
เจ้าหน้าที่ พอช.
เจ้าหน้าที่ พอช.
ชุมชนเจริญชัยฯ
ชุมชนร่วมสามัคคี
ชุมชนพัฒนาบ่อนไก่
เครือข่ายคู-คลอง
5. ตรวจสอบรับงาน	1. คุณชัชวาล แว่นทอง
2. คุณจำเนียร โพธิ์ศรี	

คณะกรรมการจัดการวัสดุ-อุปกรณ์การก่อสร้างบ้าน

1. จัดหาวัสดุ

1. นายธวัชชัย สรรพ์กำเนิด
2. นายภาณุเดช ทองแท้
3. ป้าจันทร์ ก้วพีจิตร

2. จัดซื้อวัสดุ

1. ป้าแพง น้อยทา
2. นางสง่า สีสด
3. นายบุญเลิศ แว่นทอง
4. นายสุวรรณ ดวงแก้ว

3. ตรวจสอบวัสดุ

1. นายสมกิ้น แม้นศรลา
2. นายบุญมา โพธิ์ศรี
3. นางสาวท กระจ่าง

4. ตรวจสอบ

1. นายชัชวาลย์ แว่นทอง
2. นายจำเนียร โพธิ์ศรี
3. นายสมศักดิ์ แสงทอง

5. บัญชี/การเงิน

1. นางสาวปราณี ไบหอม
2. ป้าจันทร์ ก้วพีจิตร
3. ป้าแพง น้อยทา

6. ควบคุมการก่อสร้าง

1. นายธวัชชัย สรรพ์กำเนิด
2. นายภาณุเดช ทองแท้
3. นายไพโรจน์ เสงเต็ก
4. นายสมปอง แก้วมาลา
5. นายบุญมา ไทยแท้

สหกรณ์ฯ ต่อไป ส่วนการ
ค้าประกันการใช้สินค้าทั้ง 2
ครั้งนั้น ใช้สมาชิกที่กู้ 3 คน
ค้ำหมุนเวียน 1 คน ค้ำได้ 2
สัญญา ในการส่ง 180 งวด
(กรรมการ-สมาชิก เช่นค้า
ประกันร่วมกัน)

สำหรับสมาชิกที่
ขาดส่งค่าที่ดินและค่าปลูก
สร้างบ้านงวดแรก เมื่อได้
รับการอนุมัติสินเชื่อในงวดที่ 2 แล้ว ทาง
สหกรณ์ฯ จะทำการหักเงินค่างวดที่ค้าง
ชำระกับทางสหกรณ์ทันที ส่วนการปลูก
สร้างบ้านตามแบบที่ถอดราคาออกมา ถ้าไม่
พอ ให้สมาชิกลำดับความสำคัญในการปลูก
สร้างพออยู่ได้ ส่วนที่ขาดไปค่อยจัดหาเพิ่ม
เติมภายหลัง ส่วนปัญหาของการขาดส่ง
หากเกิดขึ้นอีก ให้กรรมการและสมาชิกร่วม
หาทางแก้ไขปัญหาร่วมกันทันที เพื่อให้
สหกรณ์ฯ ดำเนินการต่อไป โดยไม่ติดปัญหา
และสมาชิกก็ไม่เดือดร้อน ซึ่งจะเป็นการ
พึ่งพากันและกัน

8. แบ่งทีมงาน เมื่อได้งบสินเชื่อ
พัฒนาที่อยู่อาศัยมาแล้ว ต่อมาชาวชุมชน
ได้มีการประชุมร่วมกันจัดตั้งคณะทำงานขึ้น

โดยมีการแบ่งการทำงานออกเป็นทีม ซึ่ง
คณะทำงานจะมีทีมละตั้งแต่ 3-5 คน เพื่อ
ช่วยกันดูแลและประสานงาน แต่ละทีมต่าง
ก็มีบทบาทและหน้าที่ที่ตนเองจะต้องดำเนิน
การและรับผิดชอบ คือ

8.1. ทีมสั่งซื้อ มีหน้าที่ในการสืบ

ราคาวัสดุทั้งหมดก่อนสั่งซื้อรู้แหล่งซื้อวัสดุส่ง
ชื่อของให้ตรงตามสเปค ประสานงาน และ
ติดต่อกับร้านจำหน่ายวัสดุก่อสร้าง

8.2. ทีมการเงิน-การบัญชี มีหน้าที่
ในการตรวจสอบยอดการกู้รายบุคคล เก็บ
รักษาบิล-ใบเสร็จ ตรวจสอบของเวลาที่มีผู้มา
เบิก เบิก-จ่าย และเก็บรักษาเงิน

8.3. ทีมตรวจสอบ มีหน้าที่หลักใน
การตรวจสอบวัสดุก่อสร้างต่างๆ ว่าตรงกับ
ที่ได้สั่งซื้อหรือไม่

8.4. ทีมควบคุมการก่อสร้าง มีหน้า
ที่ในการถอดแบบ ตีผัง ควบคุมระยะเวลา
ในการก่อสร้าง ฯลฯ เพื่อให้การดำเนินงาน
ทุกอย่างเป็นไปตามแผน

8.5. ทีมตรวจรับงาน ประกอบด้วย

เจ้าของบ้าน ทีมสาธารณูปโภคบ้านมั่นคง. และตัวแทนเครือข่ายพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อมคลอง โดยมีหน้าที่หลักในการตรวจรับงานเวลาที่สร้างบ้านเสร็จว่าทำเสร็จทันกำหนดเวลาหรือเปล่า การก่อสร้างได้มาตรฐานไหม เพื่อให้เจ้าของบ้านได้บ้านที่มีมาตรฐานเหมาะแก่การอยู่อาศัย

9. สร้างบ้าน หลังจากชาวชุมชนได้รับสินเชื่อเพื่อพัฒนาที่อยู่อาศัยงวดแรกมาแล้ว ขั้นตอนต่อมาก็คือการลงมือก่อสร้างบ้าน ซึ่งทางชุมชนได้ทำพิธีลงเสาเอกเพื่อก่อสร้างบ้านมั่นคงหลักแรกของชุมชน เมื่อเดือนมีนาคม 2547

สำหรับกระบวนการก่อสร้างบ้านนั้น ชาวชุมชนได้มีความเห็นร่วมกันว่าจะไม่ใช้ผู้รับเหมาจากภายนอก แต่จะใช้ฝีมือและแรงงานของคนในชุมชน ส่วนไหนที่เจ้าของบ้านทำเองได้ก็จะทำเอง เช่น การขนดินเพื่อถมภายในบ้าน การส่งกระเบื้องมุงหลังคา ฯลฯ และจะมีการขอแรงเพื่อนบ้านในส่วนของ การขึ้นโครงบ้าน โดยเจ้าของบ้านจะอาศัยการเดินบอกตามบ้าน ถ้าใครว่างก็จะมาช่วยกัน เจ้าบ้านจะมีอาหารกลางวันเลี้ยง และจะไปใช้แรงคืนเพื่อนที่มาช่วย

ส่วนเรื่องวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้างไม่ว่าจะเป็นเหล็ก อิฐ หิน ดิน ทราย ปูนซีเมนต์ ฯลฯ นั้น ชาวชุมชนจะช่วยกันในการสำรวจราคาตลาด และจะรวมกันซื้อเป็นล็อตใหญ่ เพื่อสร้างความสามารถในการต่อรองราคา จากนั้นก็จะนำมาแบ่งกันตามใบสั่งซื้อของใครของมัน

วางกฎ กติกาในการอยู่ร่วมกัน

นายภาณุเดช ทองแท้ แกนนำชาวชุมชน

คนหนึ่ง บอกว่า การวางกฎ กติกา มารยาท ในการอยู่ร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญ เพราะกว่า เราจะได้ชุมชนที่เข้มแข็งก็ลำบากเลือดตา แหกกระเด็น ดังนั้นสิ่งที่ตั้งมาตรฐานนี้ต้องคง อยู่ต่อไป “ชาวชุมชนคลองลำนุ่นมีวันนี้ได้ด้วยความรักสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และ เราต้องทำทุกวิถีทางเพื่อให้พวกเราได้อยู่ ร่วมกันต่อไป กฎ กติกา มารยาท ในการอยู่ ร่วมกันจึงเป็นสิ่งที่เราตกลงให้เป็นแนวทาง ปฏิบัติร่วมกัน คือ สมาชิกต้องอยู่อาศัยในพื้นที่ ที่ได้รับการจัดสรร โดยต้องไม่มีการทำธุรกิจ ไม่ว่าจะ เป็นเช่าช่วง บ้านเช่า โรงงาน หรือ ชายสิทธิ์ นอกจากนี้เวลามีกิจกรรม ของชุมชน ก็ถือเป็นหน้าที่ของชาวชุมชนที่ต้องมาช่วยกัน ไม่ว่าจะกิจกรรมนั้นจะเป็นกิจกรรมภายในหรือ ภายนอกชุมชน”

บทบาทของผู้นำชุมชน

ชุมชนคลองลำนุ่นมีความแตกต่าง จากชุมชนอื่น เนื่องจากชุมชนแห่งนี้ไม่มี คณะกรรมการชุมชน แต่จะบริหารจัดการ

ชุมชนโดยสหกรณ์เคหสถานชุมชนคลองลำ นุ่นพัฒนา จำกัด ซึ่งจะดูแลครอบคลุมทุก อย่าง โดยชาวชุมชนจะเลือกบุคคลที่มีความ รู้ความสามารถในชุมชนขึ้นมาเป็นคณะ กรรมการสหกรณ์ฯ จำนวน 8-9 คน เพื่อ บริหารจัดการสหกรณ์ฯ ให้เป็นไปตามแผน งานที่ได้ตั้งไว้

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าชุมชนแห่งนี้จะ ไม่มีคณะกรรมการชุมชนโดยตรง แต่ดำเนิน โครงการบ้านมั่นคงหรือการทำกิจกรรมอื่นๆ ต่างก็ประสบความสำเร็จลงด้วยดี ทั้งนี้ เพราะชาวชุมชนได้มีการแบ่งบทบาทและ หน้าที่ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการพัฒนา ชุมชนอย่างเท่าเทียมกัน

ในส่วนของผู้นำชุมชนนั้น ที่ชุมชน แห่งนี้จะมีผู้นำอยู่ 2 รุ่นด้วยกัน คือ ผู้นำ หรือแกนนำรุ่นอาวุโส เช่น ป้าจันทร์ ป้าแพง ป้าน้อย ป้าใจ เป็นต้น ที่ได้ร่วมกันบุกเบิก ชุมชนมาตั้งแต่ยุคแรกๆ และผู้นำรุ่นใหม่ เช่น นายอวิชัย สรรก้าเนต น.ส.ปราณี ไบหอม เป็นต้น ซึ่งเป็นรุ่นลูกรุ่นหลานที่อาสาเข้ามา

ตารางเปรียบเทียบตัวอย่างค่าน้ำและค่าไฟรายเดือนของชาวชุมชนในอดีตกับปัจจุบัน

ประเภท	อดีต	ปัจจุบัน
ค่าน้ำ	200-500	100-200
ค่าไฟ	800-3,000	60-800

ตารางตัวอย่างค่าใช้จ่ายรายเดือนของชาวชุมชนในปัจจุบัน

ประเภท	ค่าใช้จ่ายต่อเดือน(บาท)
ค่าฟอนที่ดิน	400-700
ค่าฟอนบ้าน	550-1,500
ค่าน้ำ	100-200
ค่าไฟ	60-800

สืบทอดเจตนาารมณัในการพัฒนาชุมชนต่อจากผู้นำรุ่นอาวุโส ซึ่งผู้นำทั้ง 2 รุ่นนี้ สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างผสมกลมกลืนและลงตัวในทุกๆ เรื่องเลยทีเดียว นอกจากนี้แล้วในอนาคตทางชุมชนก็ยังมีแผนที่จะพัฒนาบุคลากรของชุมชนให้มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับงานพัฒนาชุมชนอีกด้วย เพื่อจะได้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชนและสังคมต่อไป

พลดีของการเข้าร่วม

โครงการบ้านมั่นคง

น.ส. ปราณี ไบหอม หรือ “แอ้ว” เลขาธิการสหกรณ์เคหสถานชุมชนคลองลำนุ่นพัฒนา จำกัด กล่าวว่า การเข้าร่วมเป็นโครงการนำร่องของบ้านมั่นคง ได้กระตุ้นให้ชุมชนคลองลำนุ่นเกิดการพัฒนาสภาพการอยู่อาศัย รวมถึงการพัฒนาชุมชนและสังคม

โดยรวม โดยผลดีที่เกิดจากการดำเนินโครงการมีหลายอย่างด้วยกัน กล่าวคือ

1. **มีที่อยู่อาศัยที่มั่นคง** โดยชาวบ้านได้มีบ้านเป็นของตนเอง เป็นบ้านที่ให้มากกว่าคำว่าบ้าน ส่งผลให้ชาวชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความมั่นใจในตนเอง ไม่ต้องวิตกกังวลเรื่องการถูกไล่รื้อเหมือนในอดีตที่ผ่านมา

2. **ผลทางด้านเศรษฐกิจ** การดำเนินโครงการได้ก่อให้เกิดการจ้างงานในชุมชนขึ้นสำหรับการก่อสร้างบ้าน ทำให้ชาวชุมชนมีรายได้โดยไม่ต้องออกไปทำงานนอกชุมชน รวมทั้งยังทำให้ชาวชุมชนรู้จักระบบการเก็บออมเงิน การทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย ใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง ทำให้รายจ่ายในครอบครัวลดลง นอกจากนี้แล้วการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคภายในชุมชนให้ได้มาตรฐานยังสามารถช่วยให้ชาวชุมชนลดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าน้ำและค่าไฟได้อย่างมาก

แล้ว บอกว่า ก่อนหน้านี้ชาวชุมชนประสบปัญหาเรื่องระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทั้งเรื่องถนนหนทาง น้ำประปา และไฟฟ้า ทำให้ชาวชุมชนต้องพึ่งตนเอง โดยค่าน้ำนั้นเดิมใช้ระบบมิเตอร์รวม ชาวชุมชนต้องซื้อน้ำมาจากหมู่บ้านรังสียา ยูนิตละ 24-40 บาท ส่วนค่าไฟก็ต่อมาจากที่อื่นเหมือนกัน ทำให้ต้องจ่ายค่าน้ำค่าไฟแพงมาก

ในชุมชน ค่าน้ำตักยูนิตละ 10 บาท ส่วนไฟฟ้านั้น บ้านทุกหลังจะมีมิเตอร์เป็นของตนเอง ทำให้ค่าไฟถูกลงมาก เพราะจ่ายตามราคาที่ทางการไฟฟ้านครหลวงกำหนดไว้

3. การพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสิ่งแวดล้อมภายในชุมชน เกิดการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภคที่ได้มาตรฐานขึ้น ทั้งเรื่องถนน สะพานทางเท้า ไฟฟ้า ประปา บ่อบำบัด ท่อระบายน้ำ ศูนย์ประชุมสหกรณ์ฯ รวมทั้งการทำให้มีสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น ชุมชนปลอดภัย คุณค่าสะอาด และมีต้นไม้ที่เขียวชอุ่ม ทำให้ชุมชนมีชีวิตชีวาขึ้น

4. ผลทางสังคม ทำให้ชาวชุมชนเกิดความรักสามัคคีทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบหน้าที่ เบิกใจ ไว้ใจกัน ไม่มีความหวาดระแวง รักกันแบบพี่น้อง ดูแล ห่วงใย และช่วยเหลือกัน เช่น ช่วยกันดูแลพ่อแม่ที่ถูกลูกทอดทิ้ง คนที่

แต่อย่างไรก็ตาม หลังจากเข้าร่วมโครงการบ้านมั่นคง และมีการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคให้ได้มาตรฐานขึ้นแล้ว ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าน้ำค่าไฟก็ลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยปัจจุบันนี้ได้มีการติดตั้งมิเตอร์น้ำของสหกรณ์ฯ ขึ้น แล้วแบ่งกัน

ไม่มีที่พึ่ง ไม่มีที่พักอาศัย หรือเวลาไปต่างจังหวัดก็ฝากบ้านให้คนอื่นช่วยดูแลได้ รวมทั้งรักษาวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมเอาไว้ เช่น การเอาแรงสร้างบ้าน เป็นต้น และที่สำคัญก็คือ การเชื่อมร้อยให้คน 3 วัย ได้แก่ เด็ก วัยกลางคน และคนแก่ มีโอกาสได้เข้ามาทำงานร่วมกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ โดยไม่ปิดกั้นโอกาส เพื่อช่วยกันพัฒนาชุมชนและสังคมให้ดีขึ้น และทำให้ไม่มีช่องว่างระหว่างวัย ชาวชุมชนอยู่ร่วมกัน

อย่างมีความสุขและมีความอบอุ่น

5. เกิดความรู้ด้านการก่อสร้าง จากเดิมที่ชาวชุมชนไม่มีความรู้เกี่ยวกับการก่อสร้างเลย แต่เมื่อมีการสร้างบ้านมั่นคงขึ้น โดยให้ชาวชุมชนเป็นแกนหลักในการสร้างบ้านได้ทำให้ชาวชุมชนเกิดความรู้ในการก่อสร้างบ้านและระบบสาธารณูปโภคต่างๆอย่างชัดเจน และมีความเชี่ยวชาญในเรื่องเหล่านี้ ทั้งเรื่องการลอบราคา จัดซื้อวัสดุ เข้าใจประเภทวัสดุ รู้จักร้านค้า เข้าใจวิธีการตรวจสอบ และบริหารจัดการเป็น ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่เกิดจากการปฏิบัติจริงที่ติดตัวไปจนตายและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในทุกเวลาและทุกแห่งหน

6. เป็นศูนย์แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากประสบการณ์และความสำเร็จในการพัฒนาที่อยู่อาศัยของชุมชนคลองลำนูนส่งผลให้ชุมชนอื่นๆ ที่ประสบปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัย หรือกำลังดำเนินโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัย ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีความสนใจและเดินทางมาร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างไม่ขาดสาย ทำให้ชาวชุมชนพลอยมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนความรู้กับชุมชนอื่นๆ ตามไปด้วย

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

แล้ว บอกว่า การที่ชุมชนคลองลำนูนสามารถพัฒนาตัวเองจนประสบความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจนเหมือนในปัจจุบันนี้ได้ นั้น เกิดมาจากปัจจัยหลายประการด้วยกัน ประการแรกสุดคือ การรวมตัวของชาวชุมชนคลองลำนูนเอง ที่มีความสามัคคี ผูกพันกัน เอาใจใส่ใจกันและกัน มีเป้าหมายเดียวกัน มีความตั้งใจจริงในการแก้ไขปัญหาของตนเองตั้งแต่อดีตจนกระทั่งถึงปัจจุบัน ต่อสู้อย่างอดทนและไม่เคยย่อท้อ จนทำให้ทุกปัญหาสามารถคลี่คลายลงได้ ซึ่งที่ผ่านมาชาวชุมชนจะมีการพูดคุยกันบ่อย ปรึกษากันเนืองๆ เพื่อร่วมกันแสวงหาแนวทางในการพัฒนาชุมชนให้ดีขึ้น

ปัจจัยที่สำคัญต่อมา ก็คือ การมีโอกาสได้เดินทางไปดูงาน

๖๖

การทำงานร่วมกันมาอย่างยาวนาน ทำให้ชาวชุมชนเกิดความผูกพันกัน ดูแลห่วงใยและเอาใจใส่ต่อกันและกัน ความสามัคคีที่เกิดขึ้นในวันนี้เป็นผลมาจากความสามัคคีของชาวชุมชนเอง ซึ่งได้พิสูจน์ให้ทุกคนได้เห็นถึงพลังและศักยภาพของชาวชุมชนแออัดที่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ด้วยตนเอง

๖๗

ปราณี ไบหอม

เลขาธิการ

สหกรณ์สหกรณ์ชุมชนคลองลำนูนพัฒนา จำกัด

ในพื้นที่ต่างๆ ทำให้เห็นรูปธรรมของการพัฒนาที่หลากหลายของพื้นที่ต่างๆ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชุมชนของตนเองได้

และปัจจัยสำคัญประการสุดท้าย ก็คือการสนับสนุนของหน่วยงานและภาคี เช่น เครือข่ายพัฒนาชุมชน และสิ่งแวดล้อมคลอง ทิมที่อยู่อาศัยกลางและทีมที่อยู่อาศัยบ้านมั่นคง พอช. นิด้า และมูลนิธิชุมชนไท ที่เข้ามาสนับสนุนช่วยเหลือและให้คำปรึกษาในการทำกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ทำให้ชุมชนนี้กลายเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญอีกแห่งหนึ่ง

กิจกรรมของชุมชนในปัจจุบัน

ปัจจุบันนอกจากการดำเนินโครงการบ้านมั่นคง เพื่อแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยแล้ว ชาวชุมชนคลองลำนูนยังได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมอื่นๆ ไปด้วย เพื่อสร้างความสามัคคีและความเข้มแข็งให้เกิดขึ้นในชุมชน คือ

1. การออมทรัพย์ ซึ่งการออมนี้จะมีอยู่ 2 ส่วน คือ กลุ่มออมทรัพย์สัจจะรายวัน กับสหกรณ์เคหสถานชุมชนคลองลำนูนพัฒนา จำกัด โดยชาวชุมชนได้ก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์สัจจะรายวันขึ้นมาตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2548 เพื่อให้สมาชิกออมรายวันๆ ละ 10 บาท มีจำนวนสมาชิกเริ่มออมครั้งแรก 30 ราย มีคณะกรรมการดูแลจำนวน 6 คน มีการแบ่งกลุ่มย่อย และหัวหน้ากลุ่มแต่ละคนคอยรับผิดชอบในการเก็บเงินออม ปัจจุบันมียอดเงินออมประมาณ 20,000 บาท

ส่วนสหกรณ์เคหสถานชุมชนคลองลำนูนพัฒนา จำกัด นั้น ก่อตั้งขึ้นเพื่อให้สมาชิกออมเงินสำหรับการพัฒนาที่อยู่อาศัย และเพื่อให้สามัญทำนิติกรรมต่างๆ ได้ โดยได้จดทะเบียนเป็นสหกรณ์ฯ เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2545 มีสมาชิกแรกตั้ง 55 คน ปัจจุบันมีสมาชิกจำนวน 53 คน มีเงินออมหมุนเวียนประมาณ 130,000 บาท โดยจะมีการออมเดือนละ 3 ครั้ง ทุกวันที่ 5, 16, 30 ของเดือน มีคณะกรรมการบริหารทั้งหมด 8 คน

คณะกรรมการสหกรณ์เคหสถาน

ชุมชนคลองลำนูนพัฒนา จำกัด

นายรัชชัย	สรรกำเนิด	ประธานกรรมการ
นางสาวปราณี	ใบหอม	เลขานุการ
นายภาณุเดช	ทองแท้	ฝ่ายบัญชี
นายบุญเลิศ	แวนทอง	เหรัญญิก
นายจำเนียร	โพธิ์ศรี	กรรมการ
นายชัชวาลย์	แวนทอง	กรรมการ
นางสาวธัญญา	สว่างอารมณ์	กรรมการ
นางสาวสวาท	กระอาจ	กรรมการ

2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
โดยชาวชุมชนจะช่วยกันเก็บขยะบริเวณชุมชน กำหนดจุดคัดแยกขยะในชุมชนอย่างเป็นระบบ ทำการลอกคูคลอง ปีละ 3 (วันพ่อ, วันแม่, วันครู-คลองแห่งชาติ) ปลูกต้นไม้ตามแนวคลอง ผลิตน้ำยาชีวภาพ(EM) บำบัดน้ำในคลอง 3 เดือนต่อครั้ง และมีการ จัดตั้งกลุ่มเยาวชนพิทักษ์สิ่งแวดล้อมขึ้น เพื่อให้เด็กและเยาวชนในชุมชนได้มีบทบาทในการร่วมกันพัฒนาชุมชนมากขึ้น

โดยกิจกรรมการพัฒนาชุมชน และ สิ่งแวดล้อมนี้ ได้มีการแบ่งผู้รับผิดชอบออกเป็น 3 กลุ่ม โดยมีบทบาทหลักคือการร่วมประสานงานกับสมาชิกในกลุ่มให้ข่าวสาร, เชิญชวนสมาชิกในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมและการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ

3. ปรนรงค์ต่อต้านยาเสพติด ในอดีตชุมชนเคยมีปัญหาเสพติด ต่อมาชาวชุมชนได้ร่วมกันรณรงค์ต่อต้านในรูปแบบต่างๆ ทำให้

ปัญหายาเสพติดหมดไปจากชุมชน กลายเป็นชุมชนที่ปลอดยาเสพติด

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าปัจจุบันชุมชนนี้จะไม่มมีปัญหาเรื่องนี้แล้ว แต่ชาวชุมชนก็ยังทำงานรณรงค์ต่อต้านอย่างต่อเนื่อง เพื่อป้องกันและเผื่อระวังไม่ให้ยาเสพติดย้อนกลับมาอีก

4. อนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรม โดยชาวชุมชนได้ร่วมกันจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อร่วมกันอนุรักษ์ประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงามของไทยเอาไว้ เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ ทำบุญประจำปี เป็นต้น นอกจากนี้ยังช่วยกันรักษาวิถีชีวิตแบบดั้งเดิม เช่น การลงแขก การเอาแรงกัน การใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย การเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส และการเอื้ออาทรต่อกันและกัน เป็นต้น ซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของสังคมไทย

ทิศทางในอนาคต

การดำเนินการโครงการบ้านมั่นคงของชุมชนคลองลำนูนที่ผ่านมา ทำให้ชาวชุมชนเกิดความรักความสามัคคี และผูกพันกัน ทำให้เกิดการร่วมแรงร่วมใจกันทำกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง มีการแบ่งหน้าที่ แบ่งทีมกันทำงานอย่างเป็นระบบ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ทำให้การทำงานทุกอย่างประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ซึ่งมีใจจะหยุดอยู่เพียงแค่นี้ หากแต่ชาวชุมชนจะร่วมกันทำงานพัฒนาชุมชนต่อไปเรื่อยๆ เพื่อให้ชุมชนแห่งนี้มีความเข้มแข็งและน่าอยู่มากยิ่งขึ้น

สำหรับทิศทางในอนาคตนั้น หลังจากสร้างบ้านเสร็จเรียบร้อยแล้ว ชาวชุมชนได้ร่วมกันวางแผนงานพัฒนาชุมชนในช่วงต่อไป คือ

1. การพัฒนาอาชีพ เพื่อให้ชาวชุมชนได้ทำงานร่วมกันภายในชุมชนและ มีรายได้เสริมในครอบครัว โดยได้วางแผนการพัฒนาอาชีพเอาไว้ 3 อย่าง ได้แก่

3.1. อาชีพเพาะกล้าไม้ดอก ไม้ประดับ โดยได้จะทำหนังสือขอพันธุ์กล้าไม้จากเรือนเพาะชำของกรุงเทพมหานครมาทำการเพาะขยายพันธุ์ในชุมชนและทำการขยายปลูกในชุมชน และขยายไปสู่ภายนอก

3.2. ผลิตน้ำยาเอนกประสงค์(ชีวภาพ) โดยทางชุมชนได้ทำการผลิตหัวเชื้อน้ำยาชีวภาพ ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิชุมชนไทและจากสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์(นิด้า)ซึ่งปัจจุบันนี้ทางชุมชนได้ผลิตน้ำยาชีวภาพ(EM)เพื่อบำบัดน้ำเสียในคลอง 3 เดือน/ครั้ง แต่ในอนาคตทางชุมชนมีแผนจะผลิตจำหน่าย

3.3. ช่างเฟอร์นิเจอร์ และช่างก่อสร้าง ชาวชุมชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และช่างทำเฟอร์นิเจอร์ที่มีประสบการณ์จำนวนมาก ในอนาคตจึงมีแผนที่จะถ่ายทอด

ความรู้ให้แก่สมาชิกในชุมชน โดยสมาชิกท่านใดสนใจ จะทำการสอนให้จนมีความชำนาญ เพื่อจะได้นำไปใช้ในการประกอบอาชีพต่อไป

ทั้งนี้ หากเกิดรายได้จากการสร้างอาชีพในชุมชนทางกลุ่มอาชีพข้างต้น จะเก็บผลกำไรเข้าส่วนกลางของชุมชนเพื่อนำไปเสริมสร้างกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชนต่อไป

2. การปรับหนี้ เนื่องจากชาวชุมชนมีภาระหนี้สินซับซ้อน รายได้ที่มีไม่เพียงพอต่อการใช้นี้ จึงมีแนวคิดที่จะทำการปรับหนี้ โดยการขยายการออมทรัพย์จากวันละ 10 บาทในปัจจุบัน เป็น 50-100 บาท ในอนาคต เพื่อลดหนี้ทั้งในระบบและนอกระบบ และช่วยทำให้ชาวชุมชนมีเงินออมที่เพียงพอต่อการใช้นี้และเก็บเอาไว้

ใช้จ่ายในจำเป็นต่อไป

3. การพัฒนาสวัสดิการ โดยจะจัดตั้งกองทุนสวัสดิการขึ้นในชุมชน โดยจะพัฒนาให้ครอบคลุมครบทุกด้าน ทั้งการศึกษาของเด็กเยาวชน การดูแลผู้สูงอายุและผู้ถูกทอดทิ้ง รักษาพยาบาลสมาชิกในยามเจ็บป่วย ช่วยเหลือนายกฉุกเฉิน และฌาปนกิจสงเคราะห์ เพื่อให้สมาชิกและชาวชุมชนมีความรู้สึกมีที่พึ่งและมีความอบอุ่นยิ่งขึ้น

4. รักษาสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง การรักษาสิ่งแวดล้อมเป็นอีกเรื่องหนึ่งที่ชาวชุมชนให้ความสำคัญ โดยจะร่วมกันรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมภายในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ทั้งการเก็บขยะ และการขุดลอกคลองให้น้ำในคลองมีความสดใสอยู่เสมอ

5. พัฒนาบุคลากร ให้มีคุณภาพ ปัจจุบันในชุมชนมีผู้นำอยู่ 2 กลุ่ม คือ รุ่นเก่าและรุ่นใหม่ ซึ่งสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างดี แต่ในอนาคตจะมีการพัฒนาบุคลากรของชุมชนให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น โดยจะมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ให้กับคนรุ่นใหม่ เพื่อให้ทุกคนมีความรู้เท่ากัน และสามารถถ่ายทอดให้คนอื่นได้

6. โครงการสร้างศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เพื่อเป็นสื่อกลางการเรียนรู้ การสอนแก่เยาวชนและคนในชุมชน เป็นศูนย์แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ของภาคีที่มาเยี่ยมเยือน เป็นสมบัติส่วนกลางของชุมชน ชาวชุมชนช่วยกันดูแล และ เป็นที่รวมข่าวสาร ข้อมูลชุมชน ประวัติชุมชน แผนพัฒนาชุมชนและอาชีพ โดยภายในศูนย์จะมีอุปกรณ์การเรียนรู้

ต่างๆ อยู่ เช่น เครื่องฉายสไลด์ โทรโข่ง โทรทัศน์ เครื่องเล่น CD คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ เครื่องขยายเสียง ไมโครโฟน ลำโพง กระดานไวท์บอร์ด บอร์ดภาพ สื่อบันทึกวีซีดี วิทยุชุมชน พร้อมรูปภาพ โต๊ะ เก้าอี้ เป็นต้น

5. การประสานภาคี ความสำเร็จของชุมชนที่ผ่านมามีส่วนหนึ่งเกิดขึ้นมาจากการเข้ามาร่วมให้การช่วยเหลือทั้งเครือข่ายองค์กรชุมชน และหน่วยงานๆ ซึ่งทางชุมชนจะมีการประสานเชื่อมโยงกับภาคีพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน ตลอดจนแสวงหาความร่วมมือและค้นหารูปแบบใหม่ๆ เพื่อนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้น และจะร่วมกับภาคีในการช่วยกันขับเคลื่อนงานพัฒนาที่อยู่อาศัยให้มีความกว้างขวางมากขึ้น

66

บ้านเป็นสิ่งที่พวกเราฝันหามาตลอดชีวิต ซึ่งที่ผ่านมาชาวชุมชนทำงานหนักมาตลอด ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันวางแผน และรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อที่จะร่วมกันสร้างความฝันให้เป็นความจริง

วันนี้ผลของการทำงานมาอย่างต่อเนื่องยาวนาน ทำให้เรามีบ้านเป็นของตัวเอง เป็นบ้านที่ให้มากกว่าบ้าน เป็นบ้านที่เต็มเปี่ยมด้วยความรัก ความหวัง และความอบอุ่น ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้ชาวชุมชนรู้สึกมีความภาคภูมิใจอย่างมาก

99

ป้าจันทร์ ก้าวพิจิตร
แกนนำชุมชน

ส่วนประชาสัมพันธ์

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
2044/28-33 ถนนเพชรบุรีตัดใหม่ เขตห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10320
โทร. (66) 0-2718-0911 โทรสาร : (66) 0-2718-0937, 0-2718-6001
e-mail : codi@codi.or.th Website : www.codi.or.th